

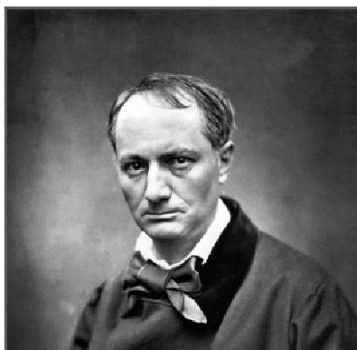

Městská knihovna v Praze **120 let**

**Charles
Baudelaire**

Výbor
z Květů zla

PRAHA 2011

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Přístupňujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Znění tohoto textu vychází z díla Výbor z „Květů zla“ tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím J. Otty v roce 1895 (BAUDELAIRE, Charles. *Výbor z „Květů zla“*. Přel. Jaroslav Vrchlický, Jaroslav Goll. Praha : J. Otta, 1895. 81 s. Sborník světové poesie ; č. 39.).

Autorem portrétu Charlese Baudelaira na obálce e-knihy je Étienne Carjat.

Text díla (Charles Baudelaire: Výbor z Květů zla), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

BAUDELAIRE, Charles. *Výbor z Květů zla* [online]. Přel. Jaroslav Vrchlický, Jaroslav Goll. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z WWW:

<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/66/75/12/vybor_z_kvetu_zla.pdf>.

Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžijte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 05. 12. 2011.

OBSAH

Úvodní slovo	7
Předmluva	13
I. SPLEEN A IDEAL	15
Vzhůru.....	15
Souzvuky	16
Majáky	17
Člověk a moře	19
Don Juan v pekle.....	20
Pád pyšného	21
Krása	22
Ideal	23
Hymna kráse	24
Mrcha.....	26
De profundis clamavi.....	28
Upír.....	29
Semper eadem.....	30
Ona celá.....	31
Co řekneš večer... ..	32
Zpověď'	33
Harmonie večera.....	35
Vyzvání na cestu	36
Rozhovor	38
Podzimní	39
I.	39
II.	39
Moesta et errabunda.....	41
Smutek luny.....	43
Kočky	44
Hudba.....	45
Fantastická rytina.....	46
Puklý zvon.....	47

Spleen	48
Spleen	49
O půlnoci.....	50
Hlas nitra.....	52
Hymna.....	53
Neznaboh.....	54
Vodotrysk	55
Na Tassa ve vězení	57
Propast.....	58
Duma	59
Hodiny.....	60
II. PAŘÍŽSKÉ OBRAZY	61
Slepci.....	61
Večerní soumrak	62
(Bez nadpisu).....	64
(Bez nadpisu).....	65
III. VÍNO	66
Duše vína	66
Vino milenců	67
IV. KVĚTY ZLA	68
Cesta na Kytheru	68
Láska a lebka	71
V. ODBOJ	72
Abel i Kain	72
I.....	72
II.	73
VI. SMRT	74
Smrt chudých	74
Den na konci.....	75
Cesta	76
I.....	76
II.	77
III.	77
IV.....	78

V.	79
VI.	79
VII.	80
VIII.	81

Úvodní slovo

Charles Baudelaire narodil se 9. dubna 1821 v Paříži, kde jeho otec byl chefem kanceláře vládní za doby republiky i za doby prvního císařství. Šestiletému zemřel otec, a matka provdala se podruhé za plukovníka Aupicka, posádkou v Lyoně, kde byl dán mladý Baudelaire do škol. Roku 1836 povolán otčím jeho do Paříže, a Charles dán do koleje Ludvíka Velkého, kde již schvátla jej horečka rytmu a rýmu. Nezdá se, že by byl v studiích příliš vynikal, 21. dubna 1839 opustil ústav nadobro z důvodů neznámých.

Chtěl se věnovati literatuře, ale narazil na odpor otčímův. Tím rostla jen nechuť vzájemná mezi otčímem a synem, který se nikdy s druhým sňatkem své matky nedovedl spřáteliti. Tyto boje v lůně rodiny trvaly skoro plná tři léta. Charles prováděl svou a uváděl se do světa spisovatelův a umělců; poznal Balzaca, Ourliaca, Gérarda de Nerval, Delatoude a Praronda. Již v těchto letech vynikal Baudelaire zvláštnostmi v svém vystupování veřejném a náklonností k dandysmu. Patrně nahlédl také až příliš v různé stinné stránky života Pařížského, že obavy rodičův o jeho budoucnost byly pochopitelné. Svolali rodinnou poradu, opatřili peníze a poslali syna na cesty až do Kalkuty. Cesta trvala od května 1841 do února 1842, ale mimo určité vlivy na básnické nadání Baudelairovo pro praktický život jeho byla zcela bezvýznamná.

Dva měsíce po svém návratu do Paříže byl plnoletým. Žádal ihned na otčímovi, který byl zároveň jeho poručníkem, výplaty svého podílu, a to na hotovosti. Rodiče prodali část pozemků v Neuilly, a Baudelaire stal se pánem 75.000 franků a začal žít dle chuti své neodvisle. Od 1842—1845 žil šťastně v práci a v studiích, zejména umění výtvarné jej velice zajímalo. Podnikal s přáteli Prarondem, Le Vavasausem a j. dlouhé vycházky a rád recitoval své verše. Mnohé z nejkrásnějších v jeho sbírce povstaly již v této době.

Pokud se jeho choutky dandysmu omezovaly na rozmary, jež pociťoval pouze jeho krejčí, nebyly ovšem nebezpečné ani jeho jmění ani jeho zdraví. Ale Baudelaire byl povahy nestálé a těkavé a v choutkách svých a jich ukájení neznal hranic ani mezí. Nedovedl se soustřediti v jedné velké práci, zvláště velice miloval dlouhé potulky ulicemi pařížskými a v předměstích.

V té době seznámil se s Théophilem Gautierem, který jej uvedl k Victoru Hugovi.

V září 1844 bylo jmění jeho již tak ztenčeno, že rodiče vymohli mu úředního sekvestra, který s velkým namáháním zachránil Baudelairovi velmi skrovný důchod životní.

Literárně debutoval Baudelaire jako kritik umělecký. Kritikoval Salon roku 1845. Brilliantně a bezohledně psané tyto studie neobyčejně sytého a energického slohu obrátily naň pozornost kruhů literárních, a byl engažován pro kritiku literární v časopise Corsaire-Satan. Ještě dokonalejší byly jeho studie o Salonu roku 1846. Menší články kritické a essayistické, jakož i první pokusy novellistické následovaly. Roku 1848 založil časopis „Le salut public“, který však po dvou číslech zanikl. Rovněž zcela povrchní a bezvýznamné bylo jeho účastenství v příbězích politických roku 1848. Do této doby spadá vznik jeho hrůzy před demokracií a těsnější přilnutí ke katolicismu.

Začátkem let padesátých seznámil se s Poem, který naň udělal nesmírný dojem. Angličtě přiučila jej již matka v mládí, a anglickou literaturu starší pěstoval s velkou zálibou od let. Ale k Poeovi měl vášeň, která vyplnila zbytek jeho života. Nemohlo se to státi bez jisté skutečné příbuznosti mezi oběma. Baudelaire našel v Poeovi látky, o nichž snil, zpracovány s daleko větším mistrovstvím, myšlenky, které měl a jichž posud nevyslovil. Překládání a studiu jeho zasvětil plných sedmnáct let a přeložil až na některé drobotiny a básně všecko; napsal též dvě studie o něm, plné nových hledisk a hlubokých myšlenek.

Roku 1855 uveřejnil v časopise „Le Pays“ celou řadu kritických studií o umění výtvarném, které vzbudily všeobecnou pozornost.

Téhož roku otevřela mu redakce „Revue des deux mondes“, listu poesii velice nepřístupného a vybíračného, sloupce své a uveřejnila 18 kusů jeho básní, jimž předeslala plachou noticku, omlouvajíc jejich nový směr a násilnost výrazovou. Básně ty byly ukázkou z jeho jediné knihy veršů „Květy zla“, již tenkrát k tisku připravené. Uveřejnění těchto básní způsobilo rozruch blížký skandalu, ale získalo Baudelairovi nakladatele. Poulet-Malassis stal se brzy z nakladatele upřímným jeho přítelem. 11. července 1857 vyšly konečně „Květy zla“. Tištěno bylo pouze 1320 výtisků. Sensace po vyjití knihy byla nesmírná, nakladatel i básník postaveni byly před soud pro urážku náboženství, která později odvolána, a veřejné mravnosti. Baudelaire odsouzen byl k pokutě 300 franků, nakladatel a jeho švakr po 100 franků, dále musilo býti šest čísel z básní potlačeno při vydání novém, a všichni odsouzeni k společnému zaplacení útrat soudních. Baudelaire neustal protestovati proti tomuto rozsudku. Básně potlačené vydal Poulet-Malassis o sobě v Bruselu s názvem „Trosky“ roku 1865.

Svět literární a umělecký měl Baudelaire ovšem na své straně, obecenstvo pak tím víc kupovalo knihu ze zvědavosti.

Tento úspěch otevřel Baudelairovi cestu do různých časopisů. Mimo menší studie vytiskl v časopise „Présent“ šest kusů svých „Malých básní v prose“, v jichž uveřejňování pokračoval po celé desítiletí (1857–1867), a které jsou vedle „Květů zla“ jeho nejzávažnějším dílem. Spolu pokračoval v překladech Poea a roku 1858 vydal první část bizarní knihy „Les paradis artificiels – De l'Idéal artificiel, le haschich“, jejímž skládáním se po několik roků zabýval. Z literárních studií, které vznikly v této době (od roku 1857–1859), jsou nejlepší o Flaubertovi a Gautierovi. Roku 1857 zemřel otčím Baudelairův, generál a vyslanec Aupick, matka básníkova se odebrala do Honfleuru, kde žila dlouhá leta v zátíší. Skromný způsob života, jež vedla, dovolil jí, že z malých důchodů pense své mohla často vypomáhati synovi, kterého ani rostoucí sláva nechránila před bídou a dluhy. Tyto byly dědictvím nerozumné jeho mladosti a ovocem ustavičného vydírání milenky

jeho Jeanny Duvalové. Život práce zahájil Baudelaire s 30.000 franků dluhův, a knihy jeho nebyly toho rázu, aby odbytem mohly tolik vynést. Poulet-Malassis byl nucen dávat mu ustavičně zálohy, až se tím skoro přivedl k úpadku. Byla to ustavičná práce Danaid. Za dvacet let činnosti spisovatelské vzrostl dluh, s nímž Baudelaire do literárního života vstoupil, o nových 10.000 franků. Pronásledován věřiteli, měnil básník často byt, jen aby unikl jejich stopě, a uštván starostmi, byl nejednou nad pokrajem sebevraždy. Roku 1861 věrný a obětavý nakladatel jeho se úpadku již vyhnouti nemohl. Baudelaire byl pádem tímto zdrcen, chtěl vlastní prací pomoci příteli, ale produkoval již tenkrát velmi málo a velmi pomalu a vždy věci, které ležely stranou vyšlapaných cest každodenní literatury.

V únoru 1861 vyšlo druhé vydání „Květů zla“, o 35 kusů rozmnožené, z těch některé jako „Hodiny“ a „Cesta“, jsou z nejlepších čísel jeho poesie. Malá studie „Richard Wagner et Tannhauser“, uveřejněná roku 1861 v „Revue européenne“ seznámila jej s Wagnerem. Vedle toho napsal pro anthologii básníků francouzských řadu reliefů básníků současných, otištěných později v jeho „L'art romantique“. Do roku 1865 následovaly tři nové svazky prosy Poeovy a některé menší básně.

Od roku 1852 začala se hlásiti choroba, která jej brzy schvátila, bolením hlavy a silnými závratmi. Zmocňovala se ho melancholie, neschopnost ku práci a otupělost. Klesl i na zevnějšku a bloudíval sám bez cíle. Tu mu napadlo, že by veřejným předcítáním a lekcemi o literatuře v užších kroužcích v Bruselu mohl si pomoci finančně. Pomýšlel též vydati svá sebraná díla u firmy Lacroix et Verboeckhoven. Na jaře 1864 opustil Paříž a usadil se v Bruselu.

Byl však trpce zklamán. První konference v domě umělcův se sice líbily, ale když přišlo k výplatě honoráře, dostal místo očekávaných 500 franků pouze 100 franků za pět konferencí. Z jiných měst se vymlouvali, že jest saisona přednášek již u konce, jinde chtěli, aby vykládal jen „pro čest“. Tak se stal jeho pobyt v Belgii pravým peklem. V nedostatku ještě onemocněl a ležel půl třetího měsíce. Hněvu a jízlivosti své nad tímto sklamáním popustil uzdu v

satirické knize článků o Belgii určených jednotlivě pro pařížské „Figaro“, ale ne dříve, pokud auktor jich neopustil Brusselu, kde stal se tím, že si všady všechno zapisoval, podezřelým a nenáviděným. Poslední čas stýkal se tu pouze s přítelem a bývalým svým nakladatelem Pouletem-Malassisem, který po úpadku své firmy se živil vydáváním spisků z literatury galantní a pokoutní, a s genialním rytcem a kresličem Felicienem Ropsem.

Darmo nabízel různým firmám nakladatelským své sebrané spisy o pěti svazcích. Počítal, že by mohl žít klidně z výtěžku svých knih, ale po dvou letech hledání a nabídek viděl prázdnotu této své illuse a zanevřel úplně na svět i na sebe.

Nebyl to již Baudelaire let čtyřicátých, bujný, výstřední, elegantní dandy boulevardů. V jeho smýšlení stal se úplný převrat. Zatoužil jediné po mravní dokonalosti. „Jest jedno pouze závažné,“ praví v dopise doby té, „býti buď hrdinou nebo světcem pro sebe.“ Ale tento obrat přišel pozdě, přišel v čas, kdy básník již byl churav a skoro práce neschopen.

V březnu roku 1866 navštívil v průvodu malíře Ropsa Namur, a tu při prohlídce jezuitského chrámu dostavil se první záchvat afasie, které později podlehl. V dubnu ztratil řeč. Gautier v své výborné studii o Baudelairovi vyvrací domněnku, že by hlavní příčinou paralysy básnickovy bylo nezřízené požívání hašiše a opia. Bohužel domněnka byla smutnou pravdou, jsou na to četné důkazy v listech Baudelaira i jeho přítele Pouleta-Malassise.

Choroba rychle pokračovala. Nemoha zaplatiti v hôtelu, byl Baudelaire přenesen do nemocnice. Dlouho tam však nevydržel, zbožné sestry uráželo jeho proklínání, jímž si ulevoval v svých bolestech a v své netrpělivosti, i měly jej za neznaboha. Počátkem července přijela matka do Brusselu a odvezla jej do Paříže. Příští jeho biograf, přítel Asselineau, očekával je na nádraží a byl zdrcen zevnějškem a stavem básnickovým. V nemocnici, kde 4. července byl ubytován v pokoji vzdušném a prostranném a kde užíval léčby hydroterapeutické, se mu poněkud uvolnilo, ale řeč se nedostavila, hovořil pouze posunky, ani psáti na břídicové tabulce nevydržel.

Zlepšení bylo jen zdánlivé. Po strašných mukách zemřel 1. září 1867 v náručí matky své a přítele Asselineaua. Pochován byl dne 2. září za skrovného účastenství přátel na hřbitov Montparnasský do rodinné hrobky generála Aupicka. Nad hrobem mluvili vřele Asselineau a Banville.

Z hlasů časopiseckých, které celkem byly chladné a odmítavé, aspoň spravedliv byl soud Vituho v časopise „Étendard“. Asselineau obstaral též sebrané vydání děl básníkůvých, k nimž Gautier napsal studii literární, a vydal námi již citovanou apologii Baudelaira.

Hlavní těžiště poesie Baudelairovy jest v jeho jediné knize veršů, nadepsané „Květy zla“, z které zde výbor podáváme. V těchto verších se chvěje srdce moderního člověka, aristokrata smýšlením, nepřítele každé prostřednosti a všednosti, umělce, jemuž jeho ideal jest jediným náboženstvím. Je volno každému o tom, co vyslovoval, míti své vlastní mínění a vysloviti je, ale to, jak to básník vyslovoval, tomu neupře nikdo ani novosti ani genialnosti. Necht' dle slov jednoho kritika jest celá poesie jeho pouhý bizarrní kiosk na nejzazším konci romantické Kamčatky, jisté jest a nezvratné, že ten malý kiosk jest výlučně jeho. I naň lze aplikovati známý verš Mussetův, kterého on tak nenáviděl: Jest malá moje sklenice, z které piju, ale jest moje. Vlivů cizích jest v poesii jeho málo, sužety a jich zpracování jsou výlučně jeho majetkem; v směru tom jest on jedním z nejoriginalnějších básníků francouzských, ano světových. V obhajovacím materialu, jež podal svému advokátovi, a kterého tento neužil, čteme tyto památné řádky: „Všeho již užito bylo v říši poesie. Lamartine se zmocnil nebes, Viktor Hugo země a ještě víc než země, Laprade lesů, Musset vášně a oslňující orgie, jiní vzali krb rodinný, život venkovský atd. Théophile Gautier vzal Španělsko a jeho živé barvy. — Co zbývalo? — To, co vzal Baudelaire. On byl k tomu jaksi nucen.“

Předmluva

Hle! hloupost, blud a klam, hle! hřích a mor i hlízu,
čím duch se plní nám, čím těla strádají;
v nás milé svědomí se výtky střádají,
jak žebrák k pokrmu své tělo dává hmyzu.

Má tvrdou šíji hřích, však lítost prchá plaše;
když zpověď skončena, tím více hřešíme,
v to bahno cesty své se rádi vracíme,
a podlé slzy tok má smýti hříchy naše.

A na podušce zla, hle! Ďábla Trismegista,
jak duši uspává, již kouzlem omámil,
a dobré vůle kov, jenž hojně v nás se lil,
jak v páru vyváří ten velký alchymista!

Nás drže na šňůrce, jak chce, d'as námi houpá,
že rozkoš najdeme, kde rozhostil se hnus;
co den tak do pekla my urazíme kus,
tmou jdouce bez hrůzy, z níž zápach k nebi stoupá.

Jak starou nevěstku si grošem žebrák koupí
a zbytek almužnou v nad svadlých zaplatí,
my rozkoš vyssajem, ať nic se neztratí,
jak citron nahnílý, jež cestou ruka zloupí.

A zástup Démonů jak v mraveništi hraje
se hemže v mozku nám, jenž dán jim na pospas;
proud Smrti, neviděn jenž plyne kolem nás,
— slyš hluchý jejich ston! — dech plicí stále ssaje.

Svou kresbou půvabnou kde ještě nevyšili
té chudé osnovy, již všední život spleť,

pych, vražda, násilí a žhářství, dýka, jed:
víš, proč je tak? Duch náš že dosti neměl síly!

V té smečce hyen, fen, v tom stádě dravců, supů,
v tom opic zástupu, v tom hnízdě ještěrů,
kde štěkot, ryk a řev, — znám jednu příšeru
v tom zvěřinci, kde zřít všech hříchů našich tlupu,

A ta je hroznější než všech těch oblud čtyř!
Ač němý její hlas, ač velký její klid,
přec ráda chtěla by zem v kusy rozdrtit
a v jednom zívnutí se chystá polknout světy.

Toť Nuda! — Bezděčnou zrak snivý slzou patře
skrz dýmky kotouče, zří popraviště stát.
Tu jemnou obludu ty také musíš znát,
čtenáři-pokrytče, — můj bližní, druhu, bratře!!

I. SPLEEN A IDEAL

Vzhůru

Nad hory nad doly, nad vody, nad bory,
nad řeky, jezera, nad moře hladinu,
nad mraky, nad slunce, v étheru končinu,
nad sféry hvězdnaté, prostorem v prostory

Se neseš, duchu můj! vždy dál, vždy výš a výš!
Jak plavec mistrný, když opíjí ho vlna
(ó! rozkoš nad slovo a mužné síly plná!),
rád brázdíš hlubokou tu nekonečna říš.

Výš zemských výparů, dech nákazy kde vane,
se vzhůru povznášej, v tom zdroji noř se, myj,
kde vzduch je nejčistší, ten božský nápoj pij,
ten oheň křišťálný, jenž v jasných sférách plane!

A vzhůru nad nudu a kruté bolesti,
jež k zemi mlhavé vždy táhnou duši lidskou,
jak šťasten, křídel svých kdo silou elastickou
v ta pole zářivá se může povznést!

Kdo muž svou myšlenkou se volně dáti v lety,
jak ranní oblohou se skřivan nese výše,
a vznesen nad život kdo porozumí, slyše
i němou mluvit věc i hovořiti květy.

Souzvuky

Jest Příroda jak chrám, kde živoucí jsou sloupy,
z nich někdy vyjda hlas cos temně napoví;
les velký symbolů je okres chrámový,
ty zrakem přátelským zří na toho, kdo vstoupí.

Směs ozvěn spojených jak jeden souzvuk vydá,
jež přišly z daleka a v jedno splynou v něm,
jak světla souhlas den, jak noc je souhlas tēm,
tak vůně si i ton i barva odpovídá.

Jsou jako dětské tílko vůně čerstvé, milé,
jak hoboj sladké, vůně zelené jak tráva,
— a jiné nádherné a hříšné, rozmařilé,

Jež do nekonečna se rozptylujíc víří,
jak ambra, kadidlo, jak benzoë, mošus dává:
v jich zpěvu duch i tělo jásající hýří.

Majāky

Rubens, to Lethe jest, to sad jest lenosti,
kde nelze milovat, poduška těl to svěží,
kde žití burácí, se zmítá s prudkostí
a ve vzduchu jak vzduch, jak v moři moře běží;

Da Vinci, zrcadlo jest hluboké, kde tíhnou
v dál luzní andělé, s úsměvem sladkým plují
a v sosnách, ledovcích se tajuplně mihnou,
jež stínem se všech stran kraj jejich obklopují;

Rembrandt, to hospital, kde kvílí vzdech a vzdech,
zdi jehož jediný kříž zdobí, v mroucích hlas
kde dýchá modlitba kol hnisu u ran všech,
a zimní paprslek kamž v jeden padne ráz;

Angelo místo je, kde Herkulové v směsi
se s Kristy splétají, a příšery kde tmou
obrovské v soumraku a vzpřímeny svět děsí,
jak prsty roztáhnou, tak rubáše své rvou.

Zuřivost boxera i s fauna chlipností
jenž sbíráš s půvaby žoldáků, srdcem divý
a zpupný člověče, však s tělem v křehkosti,
Pugete, trestanců císaři zádumčivý;

Watteau, ten karneval, kde jak motýli lítá
dav srdcí vznešených, se míhá zářící,
do čerstvých dekorac kde lustrů světlo kmitá,
a zavrať rozlívá v ples tento vířící;

Goya, sen upíra, pln děsů neznámých,

zárodků, na hodech jež o sabbatu vraždí,
se zrcadly rej bab a dětí nahatých,
jenž vjíždí do punčoch, čím démony zlé dráždí;

Krvavé jezero, kde sosen stín vždy svěží,
kde byt zlých Andělů, to Delacroix jest,
kde nebem truchlivým fanfary divné běží,
jak harfy ztlumené, harf Weberových zvěst;

Ty kletby, rouhání, ty nářky, vzdechy, steny,
ty slzy, výkřiky, ten vzruch, ta Te Deum,
sterými bludišti jsou ohlas opáčený,
pro srdce smrtelné toť božské opium!

To výkřik opáčen je stráží tisícrou,
toť heslo slané dál heroldů tisíci,
na věží tisíci to maják jest v noc šerou,
křik lovců ztracených v hvozď velký, mlčící!

Toť vskutku největší je svědectví, ó Pane,
jež člověk může dát o svojí hodnoti,
ten žhoucí od věků vzdech, který k věkům vane
a zmírá na břehu tvé, Bože, věčnosti!

Člověk a moře

Vždy — člověk svobodný — mu budeš přítelem!
Tvým moře zrcadlem; tam vidíš duši svoji,
když vlny jeho jdou v svém nekonečném roji,
a propast hořkosti v tvém duchu jako v něm.

V klín tvého obrazu tě touha tvoje vrhá,
tvůj zrak i rámě tvé jej s láskou objímá;
vln jeho neskrotný když nárek zahřímá,
se tlukot utiší, jenž твоjím srdcem trhá.

Kdo zbadal, člověče, co duch tvůj na dně hostí?
Vy oba temní jste a stejně mlčelivi.
Kdo, moře, vypátral tvé nejskrytější divy?
Vy v stejné hlídáte je oba žárlivosti.

A přece nenávist, v níž není odpuštění
ni lítosti, a boj vás dělí od věků.
Má v lásce moře smrt, smrt milá člověku: —
ó věční sokové! ó bratři nesmíření!

Don Juan v pekle

Když vstoupil Don Juan, kde podzemní proud sténá,
a když byl Charonu svůj obol zaplatil,
kys žebrák pochmurný se zrakem Antisténa
v dlaň mstící, mohutnou hned vesla uchvátil.

Tu s prsy svislými a s rozhaleným šatem
pod černou oblohou se ženy svíjely,
jak stádo obětí na jatky hnané chvatem
mu spěly v zápětí a žalně úpěly.

Své dluhy Sganarelle se smíchem vyžadoval,
co zatím Don Luis svým prstem, jenž se třás',
po břehu bloudícím všem mrtvým ukazoval
na synka zbujného, jenž znectil jeho vlas.

Elvíra hubená se v smutku cudná chvěla
blíž chotě-milence, jenž tak ji oklamal,
snad úsměv poslední mu vylákati chtěla,
v němž zážeh prvních něh a prvních slibů plál.

U kormy vzpřímený muž z kamene stál v zbroji,
proud dělil ztemnělý u lodi pokraje;
leč klidný hrdina, se skloniv nad zbraň svoji,
žrel v černou brázdu vln, vším kolem zhrdaje.

Pád pyšného

To bylo v době té, kdy bohosloví kvěsti
a v nové rozkládat se jalo ratolesti.
Tu doktor veliký, ba jeden z největších,
— on doved' proniknout až na dno duší zlých,
on doved' otevřít i srdce zatvrzelé,
on cesty nacházel, jež k nebi vedou, smělé
a dosud neznámé (on první po nich šel,
dřív snad jen duchové, co prosti hmotných těl)
— jak závrať chopí tě, když stoupáš výš a výše,
tak zvolal v d'ábelské on rouhaje se pýše:
„Ó Jezu — Ježíšku, já jsem tě povznesl!
Bych proti tobě vstal, aj, jak bys poklesl!
Z té velké slávy, rci, co potom ještě zbude?
Ty sám? Ach, na posměch jen nedochůdče chudé!“

A hned v té chvíli mu se rozum zakalí,
to slunce zářící se rouškou zahalí.
Ta hlava věhlasná, — teď chaos v ní se hostí,
jež byla jako chrám, chrám plný nádhernosti
a plný pořádku a hojný na poklady...
Teď noc a mlčení se rozšířily všady
tak jako v sklepení, když klíč je zahozen.

Jak nemá tvář on šel, šel městem, z města ven
a bloudil cestami jak předmět neživý,
jak veteš špinavá, jež tlí a práchniví;
on kráčel nevěda, zda zimou jde či letem,
a na zábavu byl a na posměch byl dětem.

Krása

Jsem krásná, smrtelní! jak sen jest z kamene,
a prs můj, o který se každý posud raní,
je stvořen, básníkům by vnuknul lásky plání,
jež jako hmota je tak němé, bezzměnné.

Jak nezbadaná sfinx já trůním v blankytu,
mám srdce sněhové a bělost labutí,
jež ruší linie, mám v záští pohnutí,
pláč neznám ani smích, jsouc vždycky bez citu.

Nade mnou básníci před pós mých velikostí,
z pomníků nejhrdších, jež dlužiti se zdám,
své tráví v studiích dny s přísnou vroucností.

Ty chtivé milence bych okouzčila, mám
dvě čistá zrcadla, vše jimiž vzplá víc krásné:
Se září odvěkou své velké oči jasné.

Ideal

To nikdy nebudou ty krásky pro vignetty,
ty děti zkažené mrzkého století,
ty nožky pro trepky, prsty pro castagnetty,
jež srdce, jak je mé, by mohly zkájeti.

Ať básník chlorosy, Gavarni nechá sobě
všech krásků z nemocnic svůj zástup štěbetavý,
já najít nemohu v těch bledých růží zdobě
květ, jak můj ideal jest červený a žhavý.

Co srdce moje ždá, je propast hlubých stínů,
to, lady Macbeth, ty's, silná až ke zločinu,
sen Aischyla, jenž vzrost', kde jižní vichr vane;

Neb Angelova dci, ty Noci nádherná,
jež v póse bizarní, v své kráse nesměrná
střeš ústům Titanův své vděky vytesané!

Hymna kráse

Jdeš z hlubin oblohy, či z propasti dna vzcházíš,
ó Kráso? V zraku tvém zřím ráj i pekla pal,
jím zločin ve zmatek se zásluhami házíš,
a proto bych tak rád tě k vínu přirovnal.

V tvém oku svítání i západu žhne rdění,
ty vůně šíříš kol jak večer bouřlivý,
tvé rty jsou amfora, polibky opojení,
jímž dítě hrdinou a rek jest bázlivý.

Jdeš z jícnu temnosti, či s hvězd k nám sestupuješ?
I Osud omámen jde za tebou jak pes,
na zdař bůh radosti, neštěstí rozhazuješ,
ty za nic neručíš a řídíš všeho směs.

Ty kráčíš po mrtvých, z nich žerty tropíš sobě,
a z tvých klenotů je Hrůza nejkrasší,
a Vražda, z cetek tvých jsouc nejmilejší tobě,
na zpupném břiše tvém se v tanci povznáší.

Ó svíčko, jepice jak slepá k tobě pádí,
tvým ohněm vzplápolá řkouc: Požehnána buď!
a s tváří mroucího, jenž mohylu svou hladí,
mileneček uklání se nad milenky hrud'.

Co na tom, odkud jdeš, zda z pekla čili z ráje,
ó Kráso! příšero! v své hrůze přímo k nám,
tvé oko, úsměv tvůj, tvá noha Věčna taje
když otevrou mi jen, jež neznám a rád mám.

Ať Anděl, Siréna, Ďas, Bůh se v tobě sklání,

co na tom, tebou-li, tvým okem plným hvězd,
ó rytme, paprsku, ó vůně, má jen paní! —
svět méně ohyzdným, čas méně trapným jest?

Mrcha

Zda, drahá, vzpomínáš, co viděli jsme dnes
ve sladkém svítu rána?

V záhybu silnice ležela mrcha kdes,
kde šterkem cesta stlána.

Své nohy do výše jak žena opilá,
jed potící a žhoucí
cynicky lhostejně své břicho odkryla,
výpary kolem stroucí.

A slunce sálalo na tuto zdechlinu,
jak péci by ji chtělo
a stokrát přírodě v tu vrátit vteřinu,
co dříve v celku dlelo.

A slunce hledělo nádhernou na mrchu,
jež jako květ se stkvěla
a silně páchnula na trávy povrchu,
div že jsi neomdlela.

A vířících much pln byl hniјící již bok,
z kad vylézala chasa
červů se líhnoucích, hustých jak černý mok
přes živé hadry masa.

To všecko stoupalo jak vlna v tvarů stech,
a tryskalo a vřelo,
že řek' bys, ožilo, kýs nadchnul je zas dech,
a rostlo toto tělo.

A hudbou podivnou ten svět se zachvíval,

jak vlna, vítr lítá,
jak zrní, v rytmickém jímž spádu blíž i v dál
v řesetě mlatec zmítá.

A tvary mizely a nebyly než sen,
jen pouhá skizza stinná,
na plátně umělec již zapomněl, již jen
si matně připomíná.

Za skalou neklidně se krčil lýtý pes,
nás měřil hněvným okem,
na chvíli čekaje, kdy na mrchu by kles',
na hnát, jež pustil, skokem.

A této hnilobě zde ve výparech zlých
se budeš rovnat zcela,
ty slunce, anděle, ty hvězdo nocí mých,
ty moje vášni vřelá!

Ty, vděků královno, tak budeš zapáchat
po sledním pomazání,
až k hnití v hřbitovních trav uloží tě chlad,
v změř kostí, moje paní!

Však potom, krásu má! rci klidně v červů svár,
již polibky tě zkruší,
že božskou podstatu i mrtvé lásky tvar
v své zachoval jsem duši!

De profundis clamavi

Já vzývám soucit tvůj, Ty, již mám pouze rád,
z dna strže, srdce mé jež pro vždy pochová,
toť chmurný vesmír jest s obzorem z olova,
kde v noci s rouháním děs pluje odevšad.

Tam po šest měsíců bez tepla slunce svítí,
a druhých šest je noc, jež pokrývá vše temně,
to víc jest holý kraj, než polární je země,
bez lesa, bez tvorů, bez potoků a kvítí.

Ba neznám větší děs, jenž moh' by děsit svět,
nad mraznou ukrutnost zde slunce, jež je led,
nad ohromnou tu noc jak starý Chaos v šeti.

Věř, osud závidím té nejbídnější zvěři,
jež ponořit se můž do tupých snů bez vlády,
tak času rozvíjí se zvolna vlákno tady!

Upír

Ty, jež jak ostrý zabiják
jsi v lkající mé srdce vjela,
a silná jako duchů mrak,
bláznivá, vyfintěná celá,

Bys lože, říš si stvořila
z mé duše, pokořené v prach,
ty, k níž jsem spoután, zlotřilá,
jak k řetězu je svému vrah,

Jak hráč je ke hře v urputnosti,
jak opilec k své láhvi,
jak mrcha k červů tisíci,
bud' kleta, kleta do věčnosti!

Já poprosil jsem ostrý meč,
by pomoh' mi k mé volnosti,
a zrádný jed, by jeho léč
šla na pomoc mé podlosti.

Však běda, meč mi děl i jed,
jich zhrdání mnou posud chví:
„Ty nejsi hoden, kdo by ved'
tě z prokletého otroctví!

Ty blbče, bychom pospolu
ti pracně volnost vrátily,
tvé polibky by vzbudily
upíra tvého mrtvolu!

Semper eadem

„Zkad divný smutek váš vždy přichází, jste děla,
jak moře valící se nahým ke skalám?“

– Když srdcí našich žeň jest dokonána zcela,
zlem život, je toť taj, jenž každému je znám.

Ta bolest prostá jest, bez hádanky a jasná,
tak jako je váš smích, jenž vybuchne všem rád.
Nechť sladce zní váš hlas, ó všetečko vy krásná,
ó mlčte, prosím vás, a přestaňte se ptát!

Vy mlčte, nevinná, jež pro všechno se vznítí
s rty děcka smavými! Víc ještě nežli Žití
Smrt svazky jemnými zde často drží nás.

Ó přejte, srdce mé ať sladkou lží se zpije
a jako v krásný sen se v oči vaše skryje
a dlouho zdřímne si ve stínu vašich řas!

Ona celá

V mé jizbě tuhle démon z rána
mne přišel navštívit a chtěl,
by duše moje v léčku štvána
se chytla, proto ke mně děl:

„Rád věděl bych, z všech věcí, které
tvé dívky tkají lesk a čár,
ať růžové jsou nebo šeré,
z nichž složen luzný těla tvar,

Co nejsladší jest?“ — Duše moje,
co ty jsi řekla Démonu?
„Vše na ni blaha, lásky zdroje,
a nic nemůž být v úhonu.

Mne všecko na ní vábí, láká,
já nevím, co mne svádí as,
v ní těcha Noci, jež se smráká,
v ní Zory údiv jest i jas.

A souzvuk zvláštní, ryzí vládne
tím ladným těla půvabem,
že nelze analýsi chladné
jej četným stihnout akkordem.

Ó přechode mých smyslů tajný,
jež slity v jeden smysl jsou!
Jeť vůní její hovor bájný,
a dech jest hudbou tajemnou!“

Co řekneš večer...

Co řekneš večer dnes, má duše osamělá,
co řekneš, srdce mé, dřív zdráno tolikrát,
nejdražší, nejkrasší, nejlepší, kterou směla,
jak na ni pohlédla, v květ nový duše vzplát?

— Své pýše řekneme, by její chvály pěla,
nic není sladčího než její přísný řád;
plet' její duchová andělskou vůni měla,
zrak její obléká nás v světla nový šat.

Ó budiž v noci to a budiž o samotě,
ó buď to v ulici a v hlučném davů hřmotě,
zjev její tančí vždy jak v tmě pochodeň jasu.

Dí někdy: „Krásná jsem, dle lásky zákona,
já nařizuji vám jen milovati Krásu,
jsemť strážný Anděl váš, jsem Musa, Madonna!“

Zpověď

Kdys jednou, rozkošná a sladká, zlehýnka
jste pod paží mne vedla,
(ach, v temnu duše mé ta drahá vzpomínka,
ta posud nevybledla).

A pozdě bylo již; jak peníz nově bit
v úplňku měsíc planul
a s nocí nádhernou, jak řeka, jeho svit
na spící Paříž kanul.

A kolem domů v tmách a průjezdních kol vrat
hon koček mih' se plaše;
bud' v skoku číhaly, bud' drahý stín jak v chvat
stíhaly kroky naše.

Tu náhle z duše vám v rozkoše přejei,
jak vykvetla v tom jasu,
vám, srdce struny jíž se v ples jen zachvějí
vždy v zvučném zníce hlasu;

Vám svěží, veselé, jež jste jak fanfara
do zářícího jitra,
zvuk z nader vyrval se, zvuk jak hlas barbara,
zvuk chvějící se z nitra.

Jak děcko nečisté a chorobné on byl,
jež hanbou matce, otci,
a které před světem jich falešný stud skryl
do sklepa tajně v noci.

Anděle ubohý, ten váš mi zpíval hlas:

„Vše viklá se zde vždycky,
ať jak chce líčí se, vždy objeví se zas
zlý egoismus lidský;

A krušný úkol je, zde krásnou ženou být,
a banální to snaha
jest chladné baletky, jež neví, co jest cit,
jak stroj se směje nahá;

A stavět na srdcích jest hloupostí a hrou,
Čas lásku s krásou zvrátí,
až Zapomnění spár vše hodí v krosnu svou
a Věčnosti to vrátí!“ —

Já často vzpomněl si na tuto luny zář,
to ticho, něhu — v tuše,
na toto vyznání šeptané tváří v tvář
do zpovědnice duše.

Harmonie večera

Viz, chvíle přichází, kdy na svém stonku květ
se každý zachvívá a kaditelnou dýše;
kdy vůně, hlaholy ve vzduchu krouží výše;
to valčík smutný jest a touhou nyvý let!

Květ každý vůní syt kol kaditelnou dýše;
jak srdce raněné, slyš, kdesi housle pět,
to valčík smutný jest a toužně nyvý let!
Jak oltář nebe ční v své krásné, smutné pýše.

Jak srdce raněné, slyš, housle kdesi pět,
jak srdce, jemuž děs je prázdná černá říše!
Jak oltář nebe ční v své krásné, smutné pýše,
a slunce topí se v svou krev, jež stydne hned...

A srdce, jemuž děs je prázdná černá říše,
dnů zašlých zářících si sbírá každý sled!
Hle, slunce topí se v svou krev, jež stydne hned...
Tvá ve mně vzpomínka jak monstrance plá tiše.

Vyzvání na cestu

Má sestro, má duše,
sni ve sladké tuše,
tam kdesi žít spolu a sobě!
Vždy rádi se míti
dle chuti a mříti
v tom kraji, roven jenž tobě!
Slunce, v mraků tříšti
jež se v dešti blyští,
pro duši moji půvab mají
mystický ladný,
jak tvůj zrak zrádný,
jenž v slzách se třpytí a tají.

Tam vše je klid a krása, řád
a přepych, rozkoš napořád.

Tam nábytek, časem
jen otřen, plá jásem,
by ozdobou byl v světnici naší,
a v nejdražším kvítí
tam vůně se nítí
a v ambry dech plachý se snáší,
tam stropy, pastva oka,
zrcadla přehluboká,
nám Východu přepych se vděčí,
vše mluvilo by bájně,
do našich duší tajně,
tou rodnou a líbeznou řečí.

Tam vše je klid a krása, řád
a přepych, rozkoš napořád.

Na kanálech státi
viz lodi a spáti,
jich rozmar jak dobrodružný!
Tvá nejmenší přání
chce zkojit i ždání
jich z konců světa sbor služný.
— Hleď, slunce v svém sklonu,
v tříšť zářivých tonů
jak město i průplavy jímá,
jak do kola plá to
ve hyacint, zlato,
svět v teplém světle jak dřímá.

Tam vše je klid a krása, řád
a přepych, rozkoš napořád.

Rozhovor

Jak nebe podzimní vás jasnou, různou zřím!
Však smutek v duši mou jak moře stoupá valné
a nechá v odlivu jen chmurným retům mým
vzpomínky hlodavé vždy hořké bláto kalné.

— Tvá ruka nadarmo se po mých ňadrech stáčí,
co hledá, družko má, je poušť zloupená velmi,
spár ženy řádil tam i její zlý zub dračí,
mé srdce nehledej, to zhlitly divé šelmy.

Mé srdce palác je, dav zdeptal jeho prahy,
tam vraždí, zpíjí se, rve sobě vlas ta spřež!
— Dech vůně obléhá šíj vaši i prs nahý!...

Ó duší katane, ó Kráso, ty to chceš!
svým zrakem ohnivým, jenž jako banket šílí,
ty cáry zvápenat, jež šelmy ušetřily!

Podzimní

I.

Ach, za chvíli! a padnou na nás stíny chladné,
let našich kraťoučkových buď s bohem výsluní!
Slyš, smutečný ten zvuk, když dříví k zemi padne,
tím dvorem dlážděným jak temně zaduní!

A zima veškerá pak vstoupí do mne: těžká
a tvrdá práce, zášť i hrůza, hnus a děs.
Jak slunce, v polárním když smutném pekle mešká,
mé srdce nebude, než rudý ledu tes.

A každý dřeva kus, jak zazní, děsí duši,
jak šafot k popravě tam dole měl by stát.
Jsem věži podoben, v niž tvrdý beran buší
ráz na ráz nezmorně, až nachýlí se v pád.

Mně zdá se, na pospěch že někdo rakev sbíjí,
když duši uspává ten jednotvárný zvuk...
Čí rakev? — Podzim tu a léto — léto míjí:
jak signal k odchodu zní tajemný ten zvuk.

II.

Tvých očí sivý svit byl jindy plný vnady,
má sladká láska! dnes vše hořkost vydává,
i láska tvá i krb mne nechá bez náhrady,
neb toužím po slunci, jak z moře povstává.

A přece miluj mne, mé srdce, buď jak matka,
ať špatný jsem a zlý, ať jsem i nevděčen!
Ať sestra, milenka, buď ty ta rozkoš krátká,

den jasný v podletí a západ bez mračen!

Ach na krátko! Hrob čeká lačný, nedočkavý!
Nech sklonit čelo mé a na tvém klíně skrýt,
ať vítám ve stesku, že odchází den žhavý,
ten měkký, žlutavý, jak podzim dává, svit.

Moesta et errabunda

Tvé srdce, Agato, rci, někdy letí v stesku,
z těch města nečistého černých, kalných vln
tam, jiné v panenském kde leží moře lesku,
ten velký oceán, jenž světla, modra pln?
Tvé srdce, Agato, rci, někdy vzletí v stesku?

To moře, velké moře, kojí lidský žal!
Ký démon písni té, jež drsným hlasem zvučí,
že ukolébá nás, ký démon moc tu dal,
když bouře varhany se v průvod rozežlučí?
To moře, velké moře, kojí lidský žal!

Mne odvez, vagone, mne odnes, lodi, hbitě!
Pryč odtud! z našich slz je bláto ulic těch!
— Je pravda, Agato, když srdce zabolí tě,
že díš: Pryč z hrůzy té, pryč z bídy, z bolů všech
mne odvez, vagone, mne odnes, lodi, hbitě?

Ta libých vůní vlast — ó jak je daleká,
kde v jasném azuru se láska, radost zhlíží,
kde vše, co milujem, je hodno člověka,
kde v rozkoš čistotnou se naše srdce hříží!
Ta libých vůní vlast — ó jak je daleká!

Než ráji zelený, kde láska s mládím pučí,
ty písňe, polibky, ty kytice, ten ples,
ten houslí jasný ton, jenž přes pahorky zvučí,
ty vína přípitky, ty večery, ten les...
Než ráji zelený, kde láska s mládím pučí,

Těch malých rozkoší ty ráji nevinný,

náš nářek tesklivý tě marně zase vzývá,
tam dál než k Indii a dál než do Číny!
A hlas tvůj stříbrný, ten již se neozývá,
těch malých rozkoší ty ráji nevinný!

Smutek luny

Ba, s větší leností dnes Luna sní a kývá;
jak sličná dívka jest, v podušek hojných tlumu,
jež rukou lehýnkou a roztržitou, snívá
si hladí ňadra svá, než usne, jata v dumu.

Na měkké lavině se hebkých mráček zdvihá,
mrouc v dlouhých záchvatech, div že se nerozplyne,
a v dálce okem svým dav bílých vidin stíhá,
jenž květů záplavou se v blankyt k výši vine.

A k naší zemi níž v svých lenivých snů roji
pod tají skanouti když nechá slzu svoji,
tu básník nábožný, jenž nepřítel je spaní,

Do dlaně ruky své tu bledou slzu chytne,
jež, tříska opálu, reflexem duhy kmitne,
před Slunce pohledem ji v hloubi srdce chrání.

Kočky

Jsou kočky pýcha domu; v milosti je mají
i vážný učenec i ti, kdo v lásce planou,
jsou měkké, úlisné i zimomřivé; stranou
že rády sedají, též jim se podobají.

Je rozkoš vábívá, jsou rády vědě družky,
a ticho, hrůza tmy jim milé chvílemi;
je za své zvolilo by posly Podzemí,
než neochotné jsou a nepoddajné služby.

A v ušlechtilé póse v snění kdy se hříží,
jsou sfingám podobny, jež leží v pustinách,
an těžký, zdá se, sen a bez konce je tíží.

Jich plodný bývá bok pln jisker magických,
a jako jemný písek, jako zlatý prach
z jich srší zřítelnic blesk ohňů mystických.

Hudba

Mne hudba schvátí časem jako ocean!
K své bledé hvězdě dál,
ať volným étherem, ať pod mhy stropem hnán,
já plachty své jsem vzpjal;

A plíce vzedmuté jak z plátna, mužně v před
i hrud' i každý sval,
já volně přeskáči vln skrytých nocí hřbet,
hřmí přes jich vrch můj cval;

Vše vášně korábu, jenž má se ztroskotat,
svou duší cítím třásti;
i vítr příznivý, i bouř a její chvat

Obrovskou nad propastí
mnou chví. — A jindy zas, to zrcadlo, jež hostí
obraz mé zoufalosti!

Fantastická rytina

Ta divná příšera nic nemá na svém těle,
jen jakýs diadem ční na kostlivém čele
jak čapka bláznova a hrozný na pohled.
Ni ostruha, ni bič — kůň přece pádí v před;
i kůň jest příšera, jak Zjevení nám píše;
jak epileptik on své nozdry dme, an dýše.
Tak jízda bez cíle a jako bezděčná
je v prostor nese dál a do nekonečna
i přes lid neznámý — kůň v prach jej zašlapává,
an jezdec mečem svým, jenž plane, nad ním mává.
On jede jako král, jenž přehlíží svou zem,
tím velkým bez hranic a chladným hřbitovem,
kde leží ve světle, jež slunce hasnouc lije,
ves národ antické i nové historie.

Puklý zvon

Jak sladko, trpko též! — noc zimní, mrazivá,
ty slyšíš od krbu, kde v kouř se plamen ztrácí,
když temnem nočním sbor se zvonů rozzpívá,
jak dávná z daleka se upomínka vrací.

Ten zvon buď pozdraven, jež nezlomila léta,
hlas jemuž vesele a do daleka zní,
když z hrdla silného svůj zbožný pokřik metá
jak starý válečník, jenž ve svém stanu bdí!

V mé duši trhlina: když v smutku zpívat mám,
bych písní život vdech' těm chladným nočním tmám,
tu slábne v hrdle hlas a láme se i drtí.

Jak chrapot poslední a pracující k smrti;
tak voják umírá, jež druzi zapomněli;
mře mezi mrtvými a hyne osamělý!

Spleen

Mám více vzpomínek, než tisíc žil bych let.

Neb starý sekretář — ó! že bys nespočet',
co veršů, psaníček, co aktů, not a písni,
co vlasů v papírkách v těch přihrádkách se tísni!
víc nemá tajemství než smutná hlava má.
Toť pyramida jest, toť krypta ohromná,
a v šachtě obecné víc mrtvol nepráchniví.

Jsem hřbitov zapadlý; jej měsíc nenavštíví;
jak v duši výčitky, se červi sbírají,
V mé mrtvé nejdražší se nejhloub vžírají.
Jsem starý budoir, kde růže pohozeny
a šaty dávných mod kde kolem rozloženy,
kde vůni flaconu, jenž leží otevřen,
ssá pastel unylý a bledý Boucher jen.

Kol nás dnů kulhavých se líně vleče řada,
sníh hustých ve vločkách an těžce k zemi padá,
a Nuda, lhostejnost když nám ji porodí,
tak roste, s věčností že délkou závodí.

Ted', hmoto živoucí, co jsi, než balvan žuly!
K ní Hrůza vine se a Tesknost k ní se tulí —
kdes v lůně Sahary, kde těžkým spánkem spí.
Toť starožitná sfinx; kdo o ní ještě ví?
Svět na ni zapomněl; jen když se slunce kloní,
se budí nevrle a temnou písni zvoní.

Spleen

Když nízká obloha jak víko rakve tíží
nám duši stísněnou, již dlouhý svírá bol,
když noci smutnější se temné ráno plíží,
an mlhou zastírá se obzor kol a kol;

Svět vlhký na žalář když kolem nás se mění,
kde Naděj, netopýr, ach! lítá těkavý,
jenž bije bázkivě svým křídlem o sklepení
a tluče plesnivý se o strop do hlavy;

Když jako velká mříž, jež žalář uzavírá,
déšť v dlouhých splývá se ryhách rozkládá,
tlum němých pavouků své niti rozprostírá
a sítí šerednou nám mozek zapřádá:

Tu zvony rozhoupnou se rázem z nenadání
a k nebi vrhají svůj rozpoutaný vřesk
jak bludných duchů shluk a nemajících stání,
že stále zní jich ston a nepřestává stesk.

— A průvod bez hudby a bez bubnů jde tluku
mou duší pohřební; v něm v slzách Naděj lká...
A Úzkost, tyran můj, svou krutou zvednouc ruku,
v mou lebku zatkne žerd' — s ní černý prapor vlá.

O půlnoci

Hodiny, když v půlnoc jdou,
ptávají se s ironií,
jaký den byl, ten, jenž miji;
skládat účty — tak nás zvou:
— Dobře vědouc, co jsme měli,
(pátek, třináct, černý den!)
přec jsme žili, pověz jen,
jako kacír zatvrzelý.

Kristu, jenž nám Bůh a pán,
my jsme rouhali se krutě.
Jako parazita chutě,
k stolu Kroesa když je zván,
k vůli Ďáblu, jeho králi,
chtíce vzbudit jeho smích,
chválili jsme, co je hřích,
tomu, co je ctnost, se smáli.

Pohoršili (sluha — kat!)
bližního, jenž v bolu vzlýká.
Hlouposti však s čelem býka
v úctě políbili šat;
kořící se blbé Hmotě
ve prachu nás bylo zřít,
vítající bledý svit,
jenž se míhá na Hnilotě.

Jindy — hrdé lyry kněz,
hymnou zpitý, která zpívá
chválu věcí, v nichžto skrývá
zármutek se nebo děs,

beze žízně dnes jsme pili,
jedli to, nač nebyl hlad!...
– Rychle sfoukněm lampu, ať
noční tmy se na nás schýlí!

Hlas nitra

Kdo právem člověkem se zveš,
v tvém srdci žluté hádě sedí
jak na trůně; jen slyš, zda nedí
„ne“ pokaždé, když „chtěl bych“ rceš?

Když oko tvé, jež touhou hoří,
se v nymfy luzné zraky noří,
dí hádě: „Pamatuj, co smíš!“

Plod' děti nebo sázej štěpy,
se dláta chop, verš piluj lepý,
dí: „Večer budeš živ? — to víš?“

Co člověk sní, co započiná,
to neúprosné hádě čeká,
jej dotíravým hlasem leká
a „rozpomeň se!“ napomíná.

Hymna

Té nejdražší, té nejkrasší,
již jasem plá hrud' setmělá,
zdar nesmrtný zpěv přináší,
té modle s tváří anděla!

Jak solí naplněný vzduch
se šíří ona v žití mém,
a v duši moji tužeb ruch,
chuť věčna sype pohledem.

Jest jako sáček voňavý,
jenž drahý úkryt proniká,
jest kaditelná, modravý
kouř odkud nocí utíká.

Nezdolná láska zářící,
jak vyjádřit tě v plnosti?
Muskatu zrnko ležící
jsi na dně mojí věčnosti!

Té nejlepší, té nejkrasší,
jež zdraví, radost veselá,
zdar nesmrtný zpěv přináší,
té modle s tváří anděla!

Neznaboh

Jak orel s nebe spad' v své Anděl zuřivosti,
chyt' plnou za vlasy jej rukou řka: „Aj, slyš!“ —
A neznabohem třás': „Já chci, měj na tom dosti!
Tvůj dobrý anděl jsem; co zákon tvůj, ať zvíš!“

„Neb bratra milovat ty budeš bez reptání,
ať žebrák nebo vrah, ať blb, ať blázen jest,
plášť prostřít lásky své ať můžeš k uvítání,
až Ježíš, mimo jda, svůj bude slavit vjezd.“

„Toť zákon lásky jest: v tvém srdci ať se rozmnoží,
než zcela vystydne, žár její k slávě boží!
To rozkoš nejvyšší — ta věčnost uvidí!“

A Anděl v lásce té, jež věru! tresce mukou,
když miluje, jím třás' svou velkou obří rukou.
A zatracenec? On — on vždy jen „Nechci!“ — dí.

Vodotrysk

Mdlé jsou tvé krásné oči, drahá!
Nač otvírat je? Sni jen dál,
svá ňadra nech tak polonahá,
jak rozkoše vír tebe jal.
Na dvoře fontan lká a kvílí,
dnem, nocí slyšíš jeho ples,
mé nadšení on sladce sílí,
kam uvrhla mne láska dnes.

Ve květů tisíce
proudy se rozlejí
a svitem měsíce
v barvách se zastkvějí
a letí šumíce
v slz hojných ručeji.

Tak rovněž duše tvá, když vzplála,
jak rozkoše blesk do ní sjel,
se divoce a směle vzpjala
až v blankyt, jenž se kouzlem stkvěl.
Teď rozlévá se mroucím stonem
v proud něhy, v němž div nezhynu,
jenž stéká tiše tajným sklonem
až v srdce mého hlubinu.

Ve květů tisíce
proudy se rozlejí
a svitem měsíce
v barvách se zastkvějí
a letí šumíce
v slz hojných ručeji.

Ó ty, jíž půvab nocí dýše,
jak sladko slouchat nakloněn
nad ňadra tvá, jež dmou se tiše,
fontanu věčný vzdech a sten!
Ó luno, proude s šumem hlasným
ó chvějící se stromy kol,
zrcadlem lásky mojí jasným
jest tajemný váš snivý bol!

Ve květů tisíce
proudy se rozlejí
a svitem měsíce
v barvách se zastkvějí
a letí šumíce
v slz hojných ručeji!

Na Tassa ve vězení

(Obraz Eugena Delacroix)

Zde básník v žaláři, zdrán, chorý v bídě své
svou nohou rukopis ve hněvu deptá, rve,
a měří pohledem, ježž rozněcuje děs,
ty schody závratné, duch jeho po nichž kles'.

A opojivý smích, jímž plný žalář jest,
v taj rozum láká mu, chce v šílenství jej svést;
tu číhá Pochybnost, zde směšný bydlí Strach,
jenž děsný, beztvárný již dlaní po něm sáh'.

Ten genij zavřený v té jizbě plné muk,
ty masky, strašidla a křiky, jejichž pluk
řve, smečka zběsilá, za jeho uchem kolem,

Ten snílek vzbuzený příbytku svého bolem,
toť, Duše, symbol tvůj, jež v temných žiješ snech
a kterou Skutečnost ve čtyřech rdousí zdech!

Propast

Měl Pascal propast svou, ta všady byla s ním.
— Ach, vše zde própast je, ať touha, slovo, sen
i čin! Nad vlasem mým, jenž trčí rozježen,
vlát Strachu kolikrát já vítr ucítím!

Jak dole, nahoře jen hloub a propast zřím,
jen prostor příšerný, kterým jsem uvězněn,...
tam na dně nocí mých Bůh moudrým prstem svým
sen kreslí neklidný v tvar sterý proměněn.

Já spánku lekám se jak díry, kde vzdán tmám,
jež plna hrůzy jest a vede, nevím kam;
zřím všemi okny jen se nekonečnost pnout.

A duch můj závratí vždy štvaný víc a víc,
závidí ubohý necitelnosti nic.
Ach! z Čísel, Bytostí se nikdy nevymknout!

Duma

Bud' moudrá, upokoj se, moje Bolesti.
Ty večer ždála jsi, hle, on se snáší již;
ve chmurné ovzduší se halí předměstí,
a jedněm nese mír a druhým bolů tíž.

Co smrtelníků dav se vrhá v neřesti,
pod dűtky Rozkoše, krutého kata, slyš,
jdouc lítosti si květ rvát v hodů bezcestí,
ty pojd', mně ruku dej, my půjdem dále v tiš!

Dál od těch. Vybledlé viz Roky, jak se kloní
s pavlánu nebes k nám, šat zvetšely je cloní;
z vod hlubin Výčitka se pozvedá a směje;

Pod mostu obloukem usíná Slunce mroucí,
jak dlouhý rubáš, slyš, ku Východu se pnoucí,
slyš, drahá Bolesti, slyš, sladká Noc blíž spěje.

Hodiny

Hle Hodiny, to božství děsné, nepohnuté,
prst k hrozbě pozvedá a *Pamatuj!* nám dí,
jak mrštné šípy v terč se zabodavše chví,
tak záhy naplní tvé srdce boly kruté.

Tu prchne pod obzor hned Rozkoš mlhavá
jak sylfa s jeviště, jež v kulisách se ztratí,
a každá Minuta věz! zásobu ti zkrátí
těch slastí, na život jež osud vydává.

Třítisícšestsetkrát — *Ó pomni!* poučí tě
svým šepem hodina. — Dí Teď: Ta tam — jsem již,
Já kapku vyssála tvé krve, necítíš? —
tak bzučíc Sekunda se každá mihne hbitě.

Remember! Esto memor! Lépe hospodař!
(Mé hrdlo kovové, to všemi řečmi zpívá)
Neb každá Minuta jest žíla, v které skrývá
se zlato, pilně těž, ni jedné nepromař!

Ó pamatuj! neb Čas, to hráč je nedočkavý,
jenž, to je světa běh, vždy vyhrá, stůj co stůj.
Den sklání se, a noc se zvedá — *pamatuj!*
Již písek dobíhá, hrob lačný je a žravý.

Zde hodina, kdy Ctnost, tvá choti přespanilá
a ještě panenská, kdy božská Náhoda,
kdy samo Pokání (poslední hospoda!),
kdy řekne vše: „Teď, bloude, pozdě! Smrt jen zbyla!“

II. PAŘÍŽSKÉ OBRAZY

Slepci

Je, duše, pozoruj, kterak jsou hnusní věru!
Jdou jako panáci; tak divně směšnou chůzí,
jak náměsíční jdou, jsou plni zvláštní hrůzy,
Bůh ví, kam zabodnou své zřitelnice v šeru?

Jich zrak, zkad uprchlo vše božské jikry plání,
jak v dálku patřil by, jen k nebi hledí tmavý,
a nikdy ke dlažbě jich nakloněné hlavy
se chýlit nevidíš pod tíží zadumání.

Tak černem bezedným kol po tmě chodí kalné
a bratři věčného jsou ticha. Město valné!
Co kol tvůj život vře, se zmítá, zpívá, šklebí,

Jsa zchvácen rozkoší až v hnus a v odpor ztráven,
jim roven vleku se, však víc než oni znaven,
řka: „Co jen hledají tam tito slepci v Nebi?“

Večerní soumrak

Když přítel zlosyna, když Večer zavítá,
se plíže jako vlk a jako bandita,
tu nebe nad námi jak kopule se sklene,
a člověk ve zvíře se změní nezkroceně.

Bud' vítán, Večere, bud' vítán, pozdraven:
„Dnes pracoval jsem dost,“ když člověk unaven
si právem říci smí, když duše zkormoucená
si v tobě oddechne, jež krutým bolem stená,
v sen hlavu učenec když těžkou ukládá,
když dělník vysílen v své lůžko upadá.

Než duchů nečistých tu chvíli k nám se vrací
a vzduchem víří dav; k své každý spěchá práci,
tu v okno narazí, tu tkne se veřejí.
Když lampy v ulici se větrem zachvějí,
tu Prostituce hned své počne závody;
tak všemi mravenci se hrnou východy.
A jako nepřítel, když útok chystá městu,
i ona pokrytou a tajnou hledá cestu,
tím městem bahna dál a dál se rozprostírá
jak červ, jenž člověku až do masa se vžírá.

Pak zvuky budí se: tam parterre zahlučí,
tam syčí kuchyně, zde hudba zabručí,
a v restaurace, hra kam volá na zábavu,
se tlačí nevěstka i taškář v hustém davu.
I zloděj vstává teď, jenž nezná slitování
a nemá pokoje, se po své práci shání,
tu dvěře otvírá, tam páčí pokladnici,
by žil dnů několik, svou oblék' milostnici.

V tu těžkou hodinu vstup do sebe, můj duchu
vstup do sebe a sluch svůj zavři tomu ruchu.
To chvíle, bolesti kdy nemoc přidává!
Tu hrdlo škrtí Noc, tu chorým nastává
jich hodinka, kdy dát se cestou mají k hrobu:
jich vzdechy naplní se špitál v onu dobu.
Kdo domů vrátí se, když sedět budou spolu
ti, kdo jej milují, u večerního stolu?

Však mnohý nepoznal té slasti, kterou kyne
nám krb ten domácí a, ani neživ, hyne.

(Bez nadpisu)

Já nezapomněl jsem, sousedko, naší villy —
ten tichý domek náš, tak odlehlý a bílý,
ni starou Venuši a Pomonu, jež v chudý
háj sotva sádrové své ukrývala údy,
ni slunce, z večera jež plným proudem teklo
a okny, po kterých se jeho světlo smeklo,
jak oko veliké v zvědavém nebi stálo,
na naše večere tak dlouhé zřít se zdálo,
na prostý pokrm náš své svity rozlévají
a v prostých záclonách jen plátěných se tají.

(Bez nadpisu)

Ta služka, dobračka, které jste záviděla,
pod nízkým trávníkem, jež spí ta přece měla
by od nás na hrobě mít aspoň trochu kvítí,
neb mrtví ubozí tak mnohou bolest cítí;
když Říjen zahoukne, jenž v starých stromech řádí,
svým dechem pochmurným když kol jich hrobek pádí,
jim jistě žijící se nevděčnický zdají,
již v teplých ložích svých, jak zvyk jich, usínají,
co mrtví, drání sny v myšlénkách černých sboru,
bez lože soudruha a družných rozhovorů,
již staří kostlivci a červy rozhlodáni,
v svých rakvích kapek spád a sněhu cítí tání,
běh času; z rodin jich se nikdo nepřiblíží
cár věnců nahradit, jež visí s jejich mříží.

Když večer ve krbu to syčí, praská, zpívá,
bych zřel ji, v lenošku jak usedává snívá,
a v noci prosince, tak ledné, mrazivé,
ji našel skrčenou ve koutě jizby své,
jak s věčné postele své vážně by se zvedla,
by okem mateřským k vzrostlému děcku shlédla,
co duši oddané bych v odpověď měl říci,
slz proudy kdybych zřel jí s víček padající?

III. VÍNO

Duše vína

Kdys večer v láhvicích tak pěla duše vína:
„Slyš, tobě, člověče, jak z mého vězení,
kde sklo mne závistné a třpytná pečeť spíná,
zní světla plný zpěv, zní píseň sbratření!

Já umím ocenit, vím, co to stojí potu,
co práce na vrších, kde praží slunce svit,
můj život zploditi, mne lákat ku životu;
leč nechci nevděčným ni zlomyslným být.

Neb divé veselí, cit rozkoše mě jímá,
když padnu po práci do hrdel ztýraných,
ve hrudi člověka se teple, sladce dřímá,
tam lepší pro mne hrob než v sklepích mrazivých.

Zda slyšíš naději v mých nadrech vířit prudce?
Zda písni nedělních ty slyšíš ozvěny?
Ty, lokty na stole a vykasané ruce,
mne budeš velebit a budeš blažený;

Ve zraku ženy tvé zas požár vášně vznítím
a sílu do svalův a barvu v obličej
dám tvému synkovi, by athletou byl žitím,
mu budu olejem, jenž sílit bude jej.

Já padnu v duši tvou jak živná ambrosie,
již věčný Rozsevač ti vrhnul v objetí,
a z naší lásky, věř, se zrodí poesie,
jež, vzácná květina, vstříc k Bohu zaletí!“

Víno milenců

Dnes jediný jas jest volný vzduch!
Bez uzdy, udidla, bez ostruh,
na oři vína v let se dejme,
v kraj božský, féerický spějme!

Jak andělé dva, chvějící
se divou ráje zimnicí,
v křišťálu jitra putujme
a zjevy dálné sledujme!

Tak měkce křídly nesení
ve víru, který chytá nás,
ve svorném prchném šílení,

Má sestro, vedle sebe v ráz,
bez poklidu a oddechu
do ráje snů mých v pospěchu!

IV. KVĚTY ZLA

Cesta na Kytheru

Mé srdce jako pták těkalo každou chvílí
kol plachet, provazů, kam volno bylo zraku;
loď zatím plula dál pod nebem bez oblaků,
jak sluncem zářícím by letěl anděl zpilý.

Ký černý ostrov zde? — To Kythera! kdos praví,
to kdysi slavná zem, kde zpívalo se rádo,
to starých mládenců banalní Eldorado.
Blíž hleďte, chudý kraj a věru málo smavý.

— Ach, tajův ostrove a luzných srdce svátků!
Hle! staré Venuše se hrdý fantom snuje
nad tvými vodami, jak dech tam poletuje
a něhou opájí a láskou srdce v zmatku.

Myrt svěžích ostrove a květů v máji mladém,
ctěn pro vždy národy, kam v svaté hrůze spěly
vždy vzdechy srdcí všech a kam se obracely,
jak vonné kadidlo nad růžovým vlá sadem,

Kde znělo hrdliček od věků cukrování!
— Ted' jsi, ó Kythero, jen pouhým skalním prahem,
nad kterým hýká sup! Na úbočí tvém nahém
kýs předmět podivný mou zřítelnici raní!

To nebyl starý chrám, pln stínův a pln křoví,
kde květů milenka, mladistvá spěla kněžka,
svůj rozhrnujíc šat, zkad vůně vlála těžká
a divný, tajný žár na každý větřík nový;

Však sotva naše loď až ku pobřeží sjela,
bílými plachtami kde ptáky vyplašila,
my zřeli, trojhranná to šibenice byla,
na mraků pozadí jak cypřiše se tměla.

A ptáků divý sbor se na svém pás' tu lupu
a oběšenec rval, jenž k hnilobě byl zralý,
jak dláto zobák svůj ryl každý v jeho svaly,
do děr všech krvavých na hnijícím tom trupu.

A oči díry dvě, a z břicha proklaného
po stehnách splývala mu střeva vodopádem,
a jeho katani, v kvas lačným hnání hladem,
až na kost zbavili jej zobci masa všeho

A dole žárliví čtvernožci stáli v ryku,
ti čumák tyčili, ti civěli kol lačně,
v jich středu obluda největší dlela mračně,
jak katan obklíčen svých davem pomocníků.

Kythery rozenče! Krásného nebe synu!
Tys trpěl urážky ty, mlčenlivý, tichý,
jak smírnou odvetu za děsné lásky hříchy,
jež tobě nepřály, bys v hrobním zdřimnul stínu,

Mé jsou tvé bolesti, ty oběšenče směšný!
jak zřím tvé údy vlát, má duše bolest cítí,
hnus vrhnutí se v ráz přes moje zuby řítí,
jak žluč a pradávných mých bolů přival spěšný

Před tebou, chud'ase, před vzpomínkou tou drahou
vše spáry, sanice svých nepřátel jsem cítil,
kdy který havran se a šakal na mne řítí,
jichž, drátí srdce mé, jedinou bylo snahou.

Jak luzný kol byl vzduch, jak tiché bylo moře!
Však pro mne všechno děs a krev, jež radost plaší,
já, běda, srdce své jsem nes' jak ve rubáši,
v ten symbol pochmurný se myšlenkami noře.

Neb na ostrově tvém, kde ráj vše býti mělo,
já viděl. Venuše! stál čekán s mojí tváří...
— Ach, Pane, sílu dej a odvahu mi v stáří,
bez hnusu dívat se na srdce své i tělo!

Láska a lebka

(Podstavec staré lampy)

Jako na trůn Láska sedla
Lidstvu na hlavu,
sedíc tam se drže rouhá
pro svou zábavu.

Vyfukuje bubliny, ty
letí nahoru,
jak by měly doletět
konec prostoru.

Krásné, světlé, lesklé, jemné
letí — za chvíli
puknou, útlá dušička se
vzduchem rozptýlí.

Slyšíš, lebka pokaždé jak
s povzdechem se ptá:
„Kdy pak přece omrzí tě
hra ta směšná, zlá?“

„Vždyť co ssaješ a co vzduchem
v prach se rozplyne,
jest můj mozek, krev má, maso,
krutý zlosyne!“

V. ODBOJ

Abel i Kain

I.

Abelův rode, pij, spi, jez;
Bůh usmívá se vlídně na tě.

Kainův rode, mři a lez
a bídne zahyň v kalu, blátě!

Abelův rode, oběť tvá
je libost nosu Serafinů!

Kainův rode, muka zlá,
jež snášíš, kdy se schýlí k zhynu?

Abelův rode, stádům tvým
i dobytku jen kynou zdary;

Kainův rode, hladem zlým
se svíjíš, vyje pes jak starý.

Abelův rode, hřej svůj břich
rodného krbu ve zátiší;

Kainův rode, v zimách zlých,
šakale bídny, chvěj se v skrýši!

Abelův rode, množ se dál,
tak jak se množí zlato tvoje;

Kainův rode, srdce pal,

vše choutky ztlum a nepokoje.

Abelův rode, štěnice
tak lesní bují, ty jak rosteš!

Kainův rode, silnice
tvou bídu v plen a pospas nostež!

II.

Abelův rode, mrchy tvé
kdys kouřící se zhnojí půdu!

Kainův rode, dílo zve
tě lepší, hodné tvojich údů;

Abelův rode, meč tvůj lup
se kyje stane jedním rázem!

Kainův rode, v nebe vstup
a boha pomsty svrhni na zem!

VI. SMRT

Smrt chudých

To Smrt, jež těší. Ach! to smrt, již lze jen žíti!
Toť života je cíl, to naděť jediná,
jež jako elixir nás hne a může zpíti,
dá sílu kráčet dál, až den když zhasíná;

Toť v bouři, vichřici a v jíní, krupobití
na černém obzoru je lampa hostinná;
toť známá hospoda, kde jíst lze a lze píti
a sednout, únava když rvát nás počíná;

Toť Anděl držící v svých prstech magnetických
sen, spánek, který pln jest darův extatických,
jenž lože ustýlá těm, hlad jež s nouzí střebe;

Toť sláva Boha jest, mystická sýpka slavná,
toť chudých tobolka i vlast jich starodávná,
toť brána do kořán, jež v neznámé jde Nebe!

Den na konci

Den šedý s oblohy se line,
v něm Život drzý, povykavý
sem tam se v běhu, tanci šine.
Však nad obzor jak ze záplavy

Se vznese sladká noc, jež skojí
vše kolem nás, i hlad v tvém těle,
jež vše, i hanbu v duši, zhojí,
dí básník: „Konečně! ach! déle

Mé tělo, duch můj nemá již
se zmítat znaven bez pokoje;
sny těžké v srdci uspat smíš!

Ted' složím k spánku údy svoje,
se vina tvého do závoje,
ó Tmo, jež snímáš každou tíž!“

Cesta

I.

Ten svět jak velký zdá se, bez konce a hrází,
když těká obrazy a mapou, dítěti
neb ve svitu, jež lampa na knihu nám hází!
Však v očích vzpomínky, jak malým zdá se ti! —

Nuž jed'me! Mozek náš jest žhoucím ohněm plný,
v dál srdce tužbami a záštím pudí nás;
co v nás je bez hranic, to spějeme v rytmu vlny
v klid mořem skolébat, jež meze má i hráz.

Ten z vlasti odchází, kde hanba na trůn sedá,
ten z domova, ten s očí ženy utíká,
v nichž jako astrolog své tona hvězdy hledá,
a vůní záhubné své Kirky uniká.

V tvář němou proměněn by nebyl těmi čáry,
se nebem, prostorem, se světlem opojí;
ať jen ho pálí mráz, ať praží slunce žáry,
jen starých polibků když stopy zahojí!

Však pravý poutník ten, kdo s lehkým srdcem vstává,
jen aby šel, jak balon, když se dává v let;
kdo svému osudu se chutě odevzdává
a proč, sám nevěda, si stále říká: V před!

Své touhy v proměnách kdo oblakům se rovná,
jak voják o bitvě kdo o rózkoši sní,
jež velká, měnivá, jež nová, nevýslovná,
že jména lidský duch se nikdy nedozví!

II.

Jak koule, jako vlk, jenž točí se a krouží,
tak běda! jsme i my; nás budí ze spaní,
nás žene Zvědavost a dnem i nocí souží
jak Anděl, jehož bič dál slunce pohání.

To divný osud náš, že cíl nám prchá stále
a nikdy nestoje, že všude může být:
že člověk utíká jak blázen dál a dále
a pořád v naději, že někde najde klid!

Náš duch, toť koráb jest, jenž Ikarie hledá:
„hle tam!“ zní s můstku hlas, „hle tam!“ zní z koše jiný,
„aj láska, sláva tam!“ se vztekly pokřik zvedá,
„hle tam i štěstí, viz!“ — To, ďábla! úskaliny!

A každý ostrůvek, jež lodní stráž hlásí,
to Eldorado jest, jež Osud slíbil nám;
hned na něm Obraznost své hody pořádá si,
a když se rozední, co najde? Skála tam!

Ten bídný milenec, jenž po přeludech slídí!
Jej spoutej v okovy, jej dolů v moře shod’!
Toť lodník opilý, jenž Ameriky vidí,
jichž fatamorgana ti v propast vede loď!

Tak tulák šedivý, jenž blátem ulic bloudí,
vždy větrí po ráji a všude uvítá
svou Capuu, jež zve i láká ho a loudí,
kde v krčmě špinavé se okno zakmitá.

III.

Ó! vzácní poutníci, jak divné upomínky

lze čísti v očích vám, jak moře hlubokých!
Nuž plné památek nám otvírejte skřínky,
neb z hvězd a z étheru jsou tkané stkvosty v nich!

Z nud našich vězení nás chvíli osvobod'te,
vždyť cesta bez páry a plachet nejkratší!
V nás duše napjata jak plátno, na ni hod'te
svůj obraz, za rámec mu obzor nestačí!

Nuž, co jste viděli?

IV.

„My hvězdy, vlny také,
my písek viděli, jak všudy v poušti zříš,
a překvapení ač jsme našli všelijaké,
my též se nudili, tak jako doma již.

A slunce, na lazur když moře světlo lilo,
měst stkvělých na obraz když slední padal svit,
jen touhy nepokoj nám v srdci rozpálilo
se vznésti k nebi výš, v tůň světla ponořit.

Vy města bohatá! vy kraje sebe krásší!
Ten půvab tajemný z vás nikdy nevyšel,
jak z těch, jež náhoda si maně z mračen snáší.
Ach! k naší touze vždy se požil stesk a žel!

— Jest Touha starý strom: vždy rozkoš jeho kůru
i jeho sílí kmen, že roste v splnění.
Než kmen co mohutní, i větve pnou se vzhůru
a výše po slunci se vztáhnou v nadšení!

Což v nebe vzrostete, vy stromy dlouhožité

jak cypřiše? — A přec, zde črtů směsice,
jež hodí pro vaše se album nenasytné!
Vždyť vám, co z daleka, se líbí nejvíce.

My modly zahlédli, jež vzaly nosec slonu,
trůn stkvostný, drahokam byl na něm každý díl,
a palác nádherný, jak ze svých millionů
zde Kroesus bankéřů by nikdy nezřídil;

Tak pestré oděvy, zrak hledícím že přešel,
a s nehem barveným i zubem ženštiny
i kejklíře, jimž had se na krk s láskou věšel.“

V.

Ach, víc! ach, ještě víc!

VI.

„Co víc? Ó dětiny!

Ach věru! hlavní věc jsme bez hledání našli;
ten žebřík Osudu, když na všech na stupních
jsme proběhli, zda víš, co všecky stejně kráslí?
Ó nudný obraz! ten, jenž neumírá — hříčí!

Tu žena, otrok zlý, vždy hrdě domýšlivá:
jen sebe, bez hnusu a smíchu, zbožňuje;
muž, vilný násilník, žráč, šelma vždycky chtivá,
své služby sluha, tok, jenž stokou propluje.

Kat, který katem rád, když mučenníka týrá,
hod slavnostní a kvas, kde výpar krve čpí,
jed moci, sultánu jenž v kostech sílu sžírá,
lid, který na ruce, jež bije, s láskou lpí.

Tu různá náboženství, jako u nás stálý
v nich v nebe kvap a chvat, a svatým sluje ten,
jak v měkkých poduškách se rozmařilec válí,
kdo v žíních, ve hřebech svou rozkoš hledá jen.

A lidstvo žvanivé, jež vlohy jeho zpíly,
a dnes tak bláznivé, jak vždycky znal je svět,
tak křičí na Boha v poslední hrozná chvíli:
„Ty, jenž jsi roven mně, můj pane, budiž klet!“

A blázen není ten, kdo Šílenství se oddá.
By vyšel ze stáda, jež Osud sehnal, ven,
on směle velmocnému opiu se poddá!
– To světa celého je věčný bulletin.“

VII.

To trpký, věru! zisk, co domů přinášíme!
Jak jednotvárný svět a malý! Včera, dnes
i zítra, na věky v něm všady sebe zříme:
poušť nudy, oasy, v nichž rozhostil se děs.

Mám jít? Kdo nemusí, ať na cestu se nedá!
Mám zůstat? Můžeš-li! Ten jde, ten chce se krýt,
ten prchá před vrahem, jenž honí jej a hledá –
toť Čas! Jak apoštol a jako Věčný žid

Jsou stálí chodcové; jich spěchu nepostačí
ni koráb ani vůz, jsou vždycky na nohou,
by svému vyvázli, ach! hanebnému štváči.
A jiní doma lpí a přec ho přemohou.

Až jednou najde nás, až na šíji nám vkročí,

ni tu se nevzdejme, vždy volající: Dál!
Jak ondy do Číny jsme jeli, v dálku oči
vždy s touhou upřené, an vlas nám větrem vlál,

Dnes s jiným korábem my do Temnoty pasem
a zas tak radostně, jak s prvním, vyjedem.
Slyš píseň vábivou, jak sladkým polohlasem,
„Zde lotos voňavý!“ vás zve. „Ó! plujte sem,

Těch květů ochutnat! Zde ovoce se sklízí,
to čárné ovoce hlad srdce ukojí;
zde rozkoš opojná, jež nikdy nevymizí,
zde přišel podvečer, jenž věčně postojí!“

To hlasy známé jsou, to příbuzné jsou stíny,
to Pyladové slyš! nás kývající zvou.
„Pluj ke své Elektře!“ tak volá hlas tě jiný,
hlas té, již do klína jsi kladl hlavu svou.

VIII.

Ó Smrti, kapitáne starý, plavbu počni!
Ten břeh je plný nud, ó Smrti, již je čas.
Jak inkoust nebem, zemí tma se lije noční,
však v srdcích, ty je znáš, tam vládne samý jas!

Ten oheň pokud plá, ať síly neztratíme,
tvým jedem občerství nás číše nalitá!
Bud' Peklo tam neb Ráj — jen *nové* bud', až zvíme,
čím propast Neznáma nás na dně uvítá!

Charles Baudelaire
Výbor z Květů zla

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 05. 12. 2011